

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
KATONAI MŰSZAKI DOKTORI ISKOLA**

Laczik Balázs t. mk. szds.

**A műszaki gépek katasztrófák kárterületein
történő alkalmazhatóságának elvei és az
egységes nyilvántartási rendszer kialakításának
lehetőségei**

Doktori (Phd) értekezés téziszfüzet

Témavezető: Dr. habil. Kovács Tibor ny. mk. ezredes

Budapest, 2019.

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Az ország katasztrófa-veszélyeztetettsége földrajzi szempontból állandónak mondható, de természetesen mind a természeti, mind pedig a civilizációs tényezők folyamatosan változnak. Ebből fakadóan új vagy újraértelmezett veszélyforrások jelentkeznek, amelyek miatt a védekezési eljárásokat is folyamatosan újra kell gondolni és át kell dolgozni.

Ma az élet minden területén biztonsági eljárások, védelmi tervek és az ezekhez tartozó védelmi berendezések, technikai felszerelések biztosítják, hogy ne alakulhassanak ki katasztrófák illetve, hogy a kialakult káresemények ne eszkalálódjanak katasztrófává. Ez egyfelől növeli a biztonságot és annak érzetét, azonban soha nem szabad a megelőzés felé eltolni a hangsúlyt annyira, hogy az, az operatív munka kárára váljon. A korábban kidolgozott védelmi elveket frissíteni kell és az új tényezőkhöz mérten új módszereket kell kidolgozni a védekezés hatékonyságának megőrzése érdekében.

Napjainkban azonban a katasztrófák elleni védekezés területén is jelentős változások történtek. Összevonásra került a Tűzoltóság és a Polgári Védelem, mely folyamat során az elkerülhetetlen nyugdíjazások, fluktuációk komoly veszteségeket okoztak a szakmának. A képet tovább rontja az, hogy a rendelkezésre álló műszaki gépek átlagéletkora – a folyamatos fejlesztések ellenére – jelenleg is magas, selejtezésük számottevő képesség-vesztést okozott.

A katasztrófa-elhárításban résztvevő Magyar Honvédség is több átszervezésen, átalakításon esett át, ami nem csupán a humán, hanem a technikai oldalról is komoly változásokat jelentett és hasonló problémákat generált, mint a Katasztrófavédelemnél.

A nagy, összevont katasztrófavédelmi gyakorlatokra (amelyek során különböző szervek szervezeti elemek dolgoztak együtt) ma már ritkán vagy egyáltalán nem jut erőforrás. Ebből kifolyólag ezek a szervek, szervezetek ma már sokszor csak „*éles helyzetben*” ismerkednek meg egymás képességeivel és lehetőségeivel, ami károsan befolyásolhatja a védekezés sikerességét.

Szakmai véleményem szerint a védekezés hatékonyságát két tényező gátolja leginkább:

- az eltérő szakmai kultúra és nyelvezet;
- egymás képességei ismeretének hiánya.

Az egyes szakterületek bár ugyanazon fogalmi meghatározásokat használják, a szakemberek mégis más nézőpontból közelítik meg azokat, ami félreértésekhez vezet. Az értelmezésbeli különbségek miatt az egyes szervezetek közötti együttműködés nehézkessé válik, amely kihat, kihathat az operatív munka hatékonyságára is.

Az értelmezésbeli különbségeken túlmenően a másik jelentős problémát abban látom, hogy a védekezésben résztvevő szakemberek – szerteágazó feladataik, illetve a folyamatos változások miatt – nem ismerik, és nem ismerhetik kellő mélységben más szervezetek erőforrásait, képességeit. Ebből adódóan valós feladat esetén a kárterületen gondot okozhat a védekezés megszervezése, végrehajtása úgy, hogy az adott körülményektől függően az alkalmazott erőforrások kihasználtsága és hatékonysága a legnagyobb legyen.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a védekezésben résztvevő szervek akkor tudnak hatékonyan együttműködni, ha megértik egymást és a tervezésért, szervezésért felelős szakemberek tisztában lesznek a védekezés során bevont erőforrások szükséges mennyiségével, azok képességeivel. Ehhez olyan rendszert kell kialakítani, amely a szemléletbeli különbségeket megszünteti, annak érdekében, hogy a kárelhárítás során az irányításért felelősök számára a rendelkezésre álló képességek átláthatóak, tervezhetőek és elérhetőek legyenek. Az előzőekben felsorolt célkitűzések eléréséhez jelen értekezés kidolgozásával kívánok hozzájárulni.

A katasztrófa helyzetben elérhető erőforrások ismerete nélkül nem szervezhető optimálisan a védekezés és a kárelhárítás, ezért létre kell hozni az egységes és teljes eszköz nyilvántartást, mely bevonható a védekezés, vagy kárelhárítás rendszerébe.

A TÉMA KUTATÁSÁNAK HIPOTÉZISEI

Disszertációm címében és „*A tudományos probléma megfogalmazása*” részben leírtak objektív vizsgálata, a kutatás központi témájának meghatározása és a kutatási probléma megközelítési módjának bemutatása érdekében az alábbi kutatói hipotéziseket állítottam fel:

- *megítélésem szerint, ha* a kárelhárítás során a szakemberek azonos fogalmi rendszerrel dolgoznak a feladatok tervezése, szervezése során az zálogját jelentheti a gyors és megfelelő reagálási képességnek, ami a sikeres védekezéshez vezet;

- *úgy gondolom,* mivel a kárelhárítás és kárfelszámolás során a műszaki gépeket széleskörűen alkalmazzák, a hatékony feladat végrehajtáshoz minden résztvevő erőnek egységes elvek alapján kell azokat alkalmaznia;

- *meggyőződésem,* hogy a kárelhárítás során alkalmazott műszaki gépek képességeinek maximális kihasználása érdekében szükség lehet egy olyan egységes nyilvántartási rendszerre, amely megkönnyíti a döntési folyamatokat, az operatív folyamatok végrehajtását;

- *feltételezem*, ahhoz hogy az előző hipotézisben felvetett nyilvántartási rendszer működőképes legyen, az alkalmazás és az üzemeltetés egysége elvének figyelembe vételével kell rögzíteni az alapokat;

- *úgy ítélem meg*, hogy e nyilvántartási rendszer üzemeltetéséhez országos szintű adatbázist kell létrehozni, amelyet (hozzáférés szempontjából) vertikálisan részekre kell bontani, így egy sor más (jogszabályi, együttműködési, adminisztrációs és szervezeti) feladatot is végre kell hajtani.

A TÉMA KUTATÁSÁNAK CÉLKITŰZÉSEI

Disszertációmban – témám kutatásának hipotéziseivel összhangban – arra vállalkozom, hogy megvizsgáljam azt, hogy a műszaki gépeket miként lehet egy – a kárelhárításban, felszámolásban résztvevő szervek, szervezetek szempontjából – egységes nyilvántartási rendszerben működtetni, képességeiket (a közös nyilvántartási rendszer kialakításával) még jobban kiaknázni.

Lényegesnek tartom, hogy a hipotézisek igazolása, vagy elvetése céljából az alábbi kutatási célkitűzéseket megvalósítsam:

- a téma megalapozása céljából röviden *bemutassam* Magyarország katasztrófa-veszélyeztetettségét, párhuzamot képezve az ország földrajzi, éghajlati, gazdasági jellemzői és az ezekből következtethető lehetséges katasztrófák között;

- *áttekintsem* a kormányzat által a hazai veszélyeztetettségre adott válaszokat, az egységes katasztrófavédelmi rendszert, a létrehozását befolyásoló tényezőket;

- *rendszerizzem* a katasztrófák elleni védekezés időszakait és az ezekhez kötődő feladatokat, különös tekintettel a műszaki jellegű feladatokra;

- *áttekintsem* azt, hogy a katasztrófák elhárításában résztvevő kormányzati szervek (elsősorban a Katasztrófavédelem és a Magyar Honvédség) a felmerülő feladatokhoz milyen műszaki felszereléseket képesek hozzárendelni;

- *rendszerizzem* az alkalmazásra kerülő műszaki gépek fogalmi körét, azok meghatározását, a fellelhető különbségeket, és szükség esetén új definíciókat *fogalmazzak* meg;

- *bemutassam* a „hivatásos” katasztrófavédelmi szervek és a gazdasági élet szereplői műszaki felszereléseinek csoportosításának szempontjait és *megkeressem* azt, hogy a feladatok tervezhetősége szempontjából mely követelmények a meghatározóak;

- az előzőek megvalósítása érdekében *javaslatot tegyek* a védekezésben résztvevő szervezetek, szervezetek együttes tevékenysége összehangolásához szükséges nyilvántartási rendszer(-ek) pontosítására, esetleges új elemek bevezetésére.

AZ ÉRTEKEZÉS KIDOLGOZÁSA SORÁN ALKALMAZOTT KUTATÁSI MÓDSZEREK, KUTATÓI TEVÉKENYSÉGEK

Kutatásomat a meghatározott célkitűzések és a felállított hipotézisek bizonyítása vagy elvetése érdekében több kutatási módszer alkalmazásával hajtottam végre, melyek az alábbiak voltak.

Kutatómunkám jelentős részében az általános kutatási módszereket alkalmaztam. Ezen belül az elemzéseket, induktív és deduktív¹ eljárásokkal és kutatói szintézissel² valósítottam meg. Kutatói tevékenységem során tanulmányoztam és feldolgoztam a releváns hazai szakirodalmat, figyelembe vettem a vonatkozó jogszabályi környezetet, illetve a témám által vizsgált (bemutatott) szervezetek belső szabályzóit is. Az összegyűjtött korábbi, illetve jelenlegi szakirodalmat analitikus módszerrel összehasonlítottam mind az egyes szakterületeken belül, mind pedig más szakterületek előírásaival.

Konzultációkat folytattam a témában járatos szakemberekkel, akik saját szakterületeik összefüggéseinek bemutatásával elősegítették értekezésem kidolgozását. Szakemberek közül itt szeretném kiemelni †Prof. Dr. Szabó Sándor nyá. mk. ezds., Prof. Dr. Padányi József mk. vörögy., Dr. Tóth Rudolf mk. ddtbk., Zsóry Ferenc mk. alez., Horváth Zoltán tú. örgy. urakat.

A gyakorlati tevékenység lényegének megértése, a műszaki gépek paramétereinek, lehetőségeinek megismerése érdekében helyszíni tapasztalatokat szereztem. Így az MH 5. Bocskai István Lövészdandár Művelettámogató Műszaki Zászlóaljnál, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezrednél, BM OKF Gazdasági Ellátó Központ Ferihegyi úti központi raktárában.

Kutatómunkám során több ízben látogatást tettem, illetve részt vettem a Belügyminisztérium Nemzeti Veszélyhelyzet Kezelési központ és a BM OKF Iparbiztonsági veszélyhelyzet-kezelési központ operatív munkájában, ahol megismerhettem és vizsgálhattam

¹ Indukció: logikai módszer, következtetések levonása és vonatkoztatása az általánosra; FORRÁS: http://www.kislexikon.hu/indukcio_a.html Letöltés dátuma: 2018.03.15.

Dedukció: logikai módszer, leszámaztatása a részlegesnek az egyetemestől, filozófiai értelemben az indukció ellentéte; FORRÁS: <http://www.kislexikon.hu/dedukcio.html> Letöltés dátuma: 2018.03.15.

² Szintézis: „a részekre bontott egész elemeit egészzé egyesítjük, ill. amikor az ellentéteket (tézist, antitézist) egy magasabb fogalomban egyesítjük” FORRÁS: http://www.kislexikon.hu/szintezis_a.html Letöltés dátuma: 2018.03.15.

a Katasztrófavédelem döntéstámogató rendszerének működését. Az előzőek inspiráltak arra, hogy disszertációm úgy dolgozzam ki, hogy az az operatív beavatkozást támogató rendszerek fejlesztéséhez is felhasználható legyen.

Kutatási részeredményeimet rendszeresen publikáltam a releváns hazai szakmai kiadványokban, illetve részt vettem hazai konferenciákon témám bemutatása, megismertetése céljából.

AZ ÉRTEKEZÉS FELÉPÍTÉSE

A disszertációm négy fő fejezetre bontottam, melyekben értékeltem hazánk katasztrófa-veszélyeztetettségét a már bekövetkezett események alapján, bemutattam hazánk katasztrófavédelmi rendszerének működését és a résztvevők képességeit a lehetséges feladatok tükrében. A műszaki feladatok végrehajtása tükrében vizsgáltam a műszaki gépek fogalmát és csoportosítási lehetőségeit. Értekezésem utolsó fejezetében pedig gyakorlati szempontból közelítettem meg egy lehetséges nyilvántartási rendszer kialakítását a katasztrófák elleni védekezésben résztvevő műszaki gépek tekintetében.

Az I. fejezetben hazánk katasztrófa-veszélyeztetettségének vizsgálatához a fellelhető szakirodalommal összefüggésben megállapítottam, hogy az ország földrajzi elhelyezkedéséből és éghajlati viszonyaiból adódóan leginkább az ár- és belvizekből, a heves viharokból, az ónos esőkből, illetve az extrém havazásokból alakulhatnak ki olyan természeti események, amelyek következményei elhárításához elengedhetetlen a katasztrófavédelmi szervezetek tevékenysége. E tevékenység végrehajtásához erőforrásokat (többek között technikai eszközöket, műszaki gépeket) kell biztosítani. Ugyanebben a fejezetben rávilágítottam, hogy hazánk sem természeti sem civilizációs veszélyeztetettsége nem teszi szükségessé egy olyan szervezet létrehozását, amely saját erőből (együttműködők nélkül) képes önállóan a katasztrófák megelőzésére, a hatások felszámolására.

Az I. fejezet következtetéseit felhasználva a II. fejezetben bemutattam hazánk egységes katasztrófavédelmi rendszerének szükségességét illetve a rendszerszemléletű értelmezés során bemutattam annak alrendszereit és azok egymáshoz való viszonyát. Ebben a fejezetben helyeztem hangsúlyt a mentés időszakában műszaki feladatainak ismertetésére és csoportosítására is. Fontosnak tartottam, hogy a műszaki gépek vonatkozásában kidolgozzak egy olyan feltétel-rendszert, amely meghatározza, hogy az adott kárterületen mely műszaki gép alkalmas munkavégzésre. Ennek során arra a következtetésre jutottam, hogy az

alkalmazhatóságot a *személyi, tárgyi és környezeti* feltételek határozzák meg. Az előzőeknek megfelelően bemutattam, hogy a Katasztrófavédelem illetve a Magyar Honvédség milyen műszaki feladatok végrehajtására alkalmas a rendelkezésükre álló műszaki felszerelésekkel.

A III. fejezetben az összegyűjtött információk és adatok alapján bemutattam a műszaki gépek fogalmát és csoportosítását. A fogalmi háttér tisztázása során olyan alapvető definíciókra tértem ki részletesen, mint a „technika”, „gép”, „eszköz”. A csoportosítási lehetőségek közül az egységes szemléletet figyelembe véve vizsgáltam, mint a Katasztrófavédelem, mind a Magyar Honvédség valamint a nemzetgazdaság szereplőinek csoportosítási, nyilvántartási lehetőségeit a műszaki gépek vonatkozásában. Bizonyítottam, hogy a műszaki gépeket azok hatékony és gazdaságos alkalmazhatósága érdekében képesség alapon kell nyilvántartani. Bizonyítottam azt is, hogy a védekezésbe bevonható szervezetek nem vagy csak részben rendelkeznek olyan képesség-alapú nyilvántartással, amelyet minden szerv vagy szervezet egyaránt értelmezni és alkalmazni tud.

Értekezésem IV. fejezetében, az előző fejezetekben megállapítottakkal összhangban vizsgáltam a lebiztosítási rendszerek szükségességét és ezen rendszerek keretén belül a működő nyilvántartásokat. Elsőként az országos rendszer nyilvántartását, majd a Katasztrófavédelem és a Magyar Honvédség lebiztosítási rendszerét és nyilvántartásait. A munka során megállapítottam, hogy sem a Védelemgazdasági Alaptervben, sem a Magyar Honvédség és a Katasztrófavédelem lebiztosítási rendszerében nem található olyan átfogó nyilvántartás, mely a katasztrófák elleni védekezés szempontjából minden bevonható műszaki gépet tartalmaz. E munkához kapcsolódva bizonyítottam, hogy a már meglévő szervezeti egységes a meglévő felépítés alapján képesek elvégezni egy egységes adatbázissal összefüggő feladatokat. Így ezt követően kidolgoztam egy egységes nyilvántartási rendszer felépítését és annak ismerttettem egy lehetséges működési változatát.

KÖVETKEZTETÉSEK

Értekezésem elkészítését személyes tapasztalatok inspirálták. Szakmai munkám során többször tapasztaltam, hogy a katasztrófák elleni védekezések során a döntéshozók – a sikeres védekezés érdekében – megpróbálnak minél több technikai eszközt (műszaki gépet) a kárterületre rendelni. Egyértelmű, hogy ezek teljesítménye, műszaki állapota (és egy sor más kritérium) nagyban befolyásolja a beavatkozás sikerét. Éppen ezért határoztam el, hogy bebizonyítom, hogy a legtöbb esetben a minőségi tényező mennyiségi tényezővel nem pótolható. Mivel meggyőződésem, hogy a rendelkezésre álló képességek, lehetőségek ismerete, azok tervszerű kihasználása záloga lehet egy sikeres és hatékony védekezésnek. Ebből adódóan határoztam el, hogy megvizsgálom annak lehetőségét, hogy – a műszaki gépek vonatkozásában – e tevékenységet hogyan tudjuk fejleszteni.

Vizsgálataim elvégzése során beláttam, hogy e képet tovább árnyalja az a tény, hogy a beavatkozásban résztvevő szervezetek eltérő rendszerei nem kerültek összehangolásra, amely anomáliákhoz vezethet. Munkám bizonyította, hogy ennek gyökerét az eltérő szakmai nyelvezetben, az alkalmazói szervezetek eltérő felkészültségében, az eltérő műszaki gépek alkalmazásában, az alkalmazási különbségekben kell keresni. Éppen ezért határoztam el, hogy e disszertáció kerete között megvizsgálom azt, hogy egy közös szakmai alap – amely itt a műszaki gépek nyilvántartásában valósul meg – mennyiben segítheti elő a katasztrófák minél hatékonyabb felszámolását.

Az előzőekben felvázolt problémák megoldásához kutatási célkitűzéseket határoztam meg. E célkitűzések meghatározták az együttműködő szervezet tevékenységének összehangolása vizsgálatát egy új közös nyilvántartási rendszer lehetőségeinek kidolgozását és javaslatok elkészítését ennek alkalmazására. A célkitűzésekkel és kutatói hipotéziseimmel összhangban *bemutattam*, hogy Magyarország természeti és civilizációs katasztrófa-veszélyeztetettsége elhanyagolhatónak mondható. Ennek folyományaként *bizonyítottam*, hogy nem szükséges egy olyan katasztrófavédelmi szervezet felállítása és működtetése, amely minden bekövetkezett katasztrófát saját erővel meg tud oldani. E megállapításból arra a *következtetésre jutottam*, hogy az esetlegesen bekövetkező katasztrófa helyzeteket csak osztársadalmi összefogás keretében lehet megoldani. E következtetésből arra a *megállapításra jutottam*, hogy – a katasztrófavédelemben bevont hivatásos és nem hivatásos szervezetek – ezeket a feladatokat csak együttműködve, egymás képességeinek ismeretében oldhatják meg.

Értekezésem lényegi mondanivalójának alátámasztása érdekében *összefoglaltam* az egységes katasztrófavédelem rendszerét és *bemutattam* az abban foglalt alrendszerek működését.

További kutatómunkám megalapozása érdekében *összeállítottam* a katasztrófavédelmi feladatok végrehajtása során jelentkező műszaki feladatok tartalmát és azok csoportosítását. Ennek során arra a *következtetésre jutottam*, hogy ezeknek a munkáknak az elvégzéséhez meghatározott paraméterekkel, megfelelő mennyiségben és gyors rendelkezésre állással biztosított műszaki gépekre van szükség.

Az előző megállapítás igazolásához *rendszeriztem* a kárterületen számításba vehető és jelentkező befolyásoló tényezőket és ezzel *bizonyítottam*, hogy a műszaki gépek alkalmazhatóságát egyrészt a védekezésben érintettek teremtik meg, míg más részük adott. Ez a munka *bizonyította*, hogy ezen feltételek együttes számbavétele határozza meg azt, hogy milyen és mennyi műszaki felszerelés alkalmazható a kárterületen.

Ahhoz, hogy megfelelő adatbázist alakíthassunk ki (az előzőekben bemutatottakon kívül) megszerveznem kellett a Katasztrófavédelem és a Magyar Honvédség képességeit a mentési tevékenység során felmerülő lehetséges feladataik vonatkozásában. Ennek során *megállapítottam*, hogy mindkét szervezet speciális műszaki lehetőséggel bír a mentési munkák végrehajtása szempontjából. Ennek ellenére itt azt a *következtetést* is levontam, hogy egymás képességeit nem kellő mélységben ismerik, amely erőforrásaik aránytalan igényléséhez és elosztásához vezethet. E megállapítással *bizonyítottam*, hogy szükséges egy olyan nyilvántartási rendszer kialakítása, amely a védekezésben résztvevők számára egyértelmű, azonnali, használható információt biztosít a műszaki gépek vonatkozásában.

A műszaki gépek egységes nyilvántartási rendszere kialakításával kapcsolatos javaslataim megtételéhez elengedhetetlen volt, hogy *tisztázzam* a technika, a gép, az eszköz, az anyag és a műszaki felszerelések fogalmkörét. E munka szintén *bizonyította*, hogy a Katasztrófavédelem, a Magyar Honvédség és a gazdálkodó szervezetek is más és más fogalmi körrel dolgoznak, ami szintén *alátámasztja* az egységes nyilvántartási rendszer létrehozását.

Az előző meghatározások tisztázását követően *rendszeriztem* a hivatásos és nem hivatásos szervezetek műszaki felszereléseinek, különös tekintettel műszaki gépeinek nyilvántartási rendszerét. E munka során *bizonyítottam*, hogy bármely szervezetet vizsgálva is a képesség és kapacitás alapú nyilvántartás a meghatározó, így az egységes nyilvántartási rendszer kialakításánál ezt kell alapul vennem.

Javaslataim megtételéhez azt is vizsgálnom kellett, hogy milyen nyilvántartások jelennek meg a műszaki gépek vonatkozásában, melynek során *bizonyítottam*, hogy ilyen egységes nyilvántartási rendszerrel Magyarország nem rendelkezik.

Az előző vizsgálataim elvégzésével *bizonyítottam* az egységes nyilvántartási rendszer szükségességét. Ennek során *kidolgoztam* a nyilvántartással szemben támasztott követelményeket és igazoltam azt, hogy annak hazánk védelmi igazgatási rendszerének keretein belül kell megvalósulnia.

Bizonyítottam azt is, hogy a védelmi igazgatás alkalmas szervezeti változtatások nélkül egy országos adatbázis üzemeltetésére. Kutatómunkám eredményeire támaszkodva – a kutatási célkitűzésekkel összhangban – *kidolgoztam* a műszaki gépek olyan országos nyilvántartási rendszerének alapjait, amely létrehozása során biztosítja az operatív munka mindhatékonyabb végrehajtását. E munka keretein belül *elkészítettem* az adatbázis alapját jelentő minta-dokumentumot. Ennek során arra a *következtetésre jutottam*, hogy az egységes adatbázis önmagában több új innováció lehetőségét hordozza magában, például a döntéstámogatás és a döntés-előkészítés területén.

Meggyőződésem, hogy az elvégzett kutatómunkával sikerült egy olyan anyagot összeállítanom, amely nagyban elősegítheti (bizonyos szakterületen) a döntés-előkészítő, a döntéshozó operatív munka végrehajtását a védekezés hatékonyabbá tételét.

TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

1. *Kidolgoztam* a műszaki gépek alkalmazhatóságának feltétel-rendszerét, megalapozva ezzel egy hatékonyabb és gyorsabb és gazdaságosabb beavatkozás lehetőségét a katasztrófák elleni védekezés során.

2. *Feltártam*– vizsgálataimra alapozva – a képesség-alapú nyilvántartás hiányát, mely megállapításra építve *meghatároztam* egy követelményrendszer és *kidolgoztam* egy változatot a nyilvántartási rendszer felépítésére és működésére.

3. *Bizonyítottam*, hogy a védelmi igazgatás rendszere szervezeti változtatások nélkül képes az egységes nyilvántartási rendszer működtetésére és ezzel összhangban *javaslatot* tettem a meglévő szervezeti egységek ezzel kapcsolatos feladataira.

4. A védelmi igazgatás jelenlegi rendszerében *meghatároztam* az egységes nyilvántartási rendszer működtetésével kapcsolatos feladatokat, melynek elfogadása esetén hatékonyabbá válhat a védekezés előkészítése és végrehajtása.

5. Az előző eredményeimre támaszkodva *kidolgoztam* e nyilvántartási rendszer felépítését és működtetésének alapjait, amelyekhez új minta-dokumentumokat készítettem el.

AJÁNLÁSOK

Az általam elkészített disszertációt, elfogadása esetén több területen tartom hasznosíthatónak:

- gyakorlatba ültetése esetén egységes keretet szab a katasztrófák elleni védekezésben résztvevő szervezetek számára, magasabb szintre emelheti az együttműködést és a szervezetek közti párbeszédet;
- alkalmazása esetén csökkenhetnek az adminisztrációs terhek, erősítheti az egységes katasztrófavédelmi rendszer átfogó jellegét és komplexitását;
- inspirálja a vizsgált témával kapcsolatos további kutatómunkát, további kidolgozásra váró témákra világít rá.

KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

Kutatási eredményeimet felhasználhatónak tartom Magyarország védelmi igazgatásában, azon szakemberek számára, akik a műszaki gépek lebiztosításával valamint egy katasztrófa során a mentés tervezéséért, szervezéséért felelősek. Az értekezésben megállapítást nyert, hogy hazánk védelmi igazgatása szervezeti változtatások nélkül alkalmas egy ilyen nyilvántartás üzemeltetésére. Ennek köszönhetően a KKB Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központjában, ahol a katasztrófák elleni védekezés irányítása összpontosul, az ott szolgálatot teljesítő állomány számára elengedhetetlen, hogy megfelelő mennyiségi és minőségi információkkal rendelkezzenek az országban található erőforrásokról, azok bevetetőségéről. Emellett a Megyei Védelmi Bizottságok munkáját ugyancsak jelentősen megkönnyíti egy katasztrófa során, ha egy online adatbázisból meg tudják igényelni azokat a műszaki gépeket, amelyek az adott helyzetben nélkülözhetetlenek a beavatkozást végző állományuk számára.

A védekezést tervezők munkáját jelentősen megkönnyíti egy olyan adatbázis, nyilvántartási rendszer, ahol az ország katasztrófák elleni védekezéséhez szükséges minden műszaki gép megtalálható, olyan adattartalommal feltöltve, amely kellően informatív a tervezési folyamatok meggyorsítására és szakmai megalapozására.

Ezen túlmenően az általam kidolgozott nyilvántartási rendszer megvalósítása és üzemeltetése alapját jelentheti egy országos, a katasztrófák elleni védekezésben résztvevő minden szervezet erőforrását – műszaki gépek vonatkozásában – magába foglaló döntéstámogatási rendszernek. Egy megfelelő térinformatikai háttér megteremtésével nem

pusztán döntéstámogatási rendszer üzemeltethető, amely a kárterületen bevetett eszközöket illetve azok állapotát tükrözi, hanem akár döntés-előkészítésre is alkalmassá tehető. Ez utóbbi a beavatkozást tervezők számára nyújt egy lehetséges alternatívát a beavatkozáshoz szükséges erőforrásokról és az elvégzendő feladatokról.

A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓIM

1. Laczik Balázs: A tűzoltóság műszaki mentési és kárelhárítási feladatainak célja, területei, helye, szerepe a katasztrófa-elhárítási feladatok között, Műszaki Katonai Közlöny XX. évf. 1-4. szám 2010, pp. 39-57
2. Laczik Balázs: Speciális műszaki technikai eszközök alkalmazási lehetőségei a kárelhárítási és kárfelszámolási feladatok végrehajtása során a katasztrófák sújtotta kárterületen, Műszaki Katonai Közlöny, XXI. évfolyam 1-4. szám 2011, pp. 213-228
3. Laczik Balázs: A hazai és az oroszországi mobil laboratóriumi összehasonlítása, Műszaki Katonai Közlöny, XXIII. évfolyam 2. Szám 2013, pp. 5-18
4. Laczik Balázs: A speciális műszaki technikai eszközök fogalma, lehetséges csoportosítása, a katasztrófák elleni védekezés szempontjából I., Műszaki Katonai Közlöny, XXIV. évfolyam 1. Szám 2014, pp. 31-43
5. Laczik Balázs: A speciális műszaki technikai eszközök fogalma, lehetséges csoportosítása a katasztrófák elleni védekezés szempontjából II., Műszaki Katonai Közlöny XXIV. évf. 3. szám 2014., pp. 30-40
6. Laczik Balázs: A speciális műszaki technikai eszközök fogalma, lehetséges csoportosítása a katasztrófák elleni védekezés szempontjából III., Műszaki Katonai Közlöny XXIV. évf. 4. szám 2014., pp. 43-50
7. Laczik Balázs: A hivatásos katasztrófavédelmi szervezetek műszaki és technikai fejlesztésének irányai és lehetőségei napjaink új kihívásainak tükrében, Társadalom és Honvédelem XIX évfolyam, 2. szám 2015, pp. 137-150
8. Laczik Balázs: Methods and principles of unified personal protective equipment during chemical industrial catastrophes, Academic and Applied Research in Military Science Volume 13, Issue 3 2014, pp. 443-457
9. Laczik Balázs: A tűzoltóságok műszaki mentési feladatai, azok végrehajtása, formái, eszközei és felszerelései, New challenges in the field of military sciences konferencia 2010, 9 p.

10. Laczik Balázs: Polgári és katonai repülőgépek tűzoltásának taktikája, követelményei, módszerei, Repüléstudományi konferencia Szolnok – Véget ért a MIG korszak c. konferencia kiadvány 2011, 18 p.

A DOKTORJELÖLT SZAKMAI ÖNÉLETRAJZA

Laczik százados úr 1986-ban Hatvanban született. Az általános és középiskoláit követően 2004-2007. között az Ybl Miklós Építéstudományi kar Tűzvédelmi mérnök szakán tanult.

Itt szerezte első diplomáját 2007-ben, majd elhelyezkedett még abban az évben a Gyöngyösi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság Tűzmegeelőzési osztályán, ahol 2008 februárjában kapta meg első-tiszti kinevezését.

Szakmai fejlődése érdekében a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Főiskoláján 2007-ben indult első alkalommal a Katasztrófavédelmi mérnöki szak, melyet 2009-ben kitűnő eredménnyel végzett és ezzel megszerezte második, egyetemi diplomáját.

2008-ban megbízták a Gyöngyösi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság Tűzmegeelőzési osztály osztályvezetői feladataival, majd a beosztás betöltéséhez szükséges Rendészeti szakvizsga elvégzését követően 2011. februárban kinevezték az osztályvezetőnek.

Tanulmányai során hangsúlyt fektetett idegen nyelvi tanulmányaira is, az angol „C” típusú középfokú nyelvvizsgát már a középiskola alatt 2003-ban megszerezte, majd a munkája mellett oroszul kezdett tanulni, ebből „C” típusú alacsony fokú nyelvvizsgát tett 2014-ben.

2010-2013-ig a ZMNE Katonai Műszaki Doktori iskola levelező hallgatója.

A Katasztrófavédelem 2012-es szervezeti átalakítása során az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Iparbiztonsági Főfelügyelőség Veszélyes Üzemek Főosztályához került, ahol lehetősége nyílt a megyei szervezeti egységes szakmai irányítására, illetve a Belügyminisztérium Központi Koordinációs Bizottságában is látott el feladatokat. Az országos szervnél töltött idő során lehetősége nyílt a Katasztrófavédelmi Mobil Laborokkal

kapcsolatos országos szintű feladatok ellátásában részt venni, valamint a szakterülethez kapcsolódó nemzetközi NATO gyakorlatra és képzésre is eljutott.

2016-tól a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérre kihelyezett Katasztrófavédelmi Mobil Labor „C” szolgálatának parancsnoki beosztását látja el.

Folyamatosan részt vett különböző tudományos konferenciák munkájában, előadóként is.

Szakterületén, különböző szintű továbbképzéseken rendszeresen végez előadói tevékenységet.

Kiemelt kutatási területei: a műszaki gépek, nyilvántartási rendszerek valamint – beosztásából adódóan – a vegyi-, radiológiai és biológiai felderítés módszertana.